

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	algtekst-terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	01.01.2003
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	31.12.2003
Avaldamismärge:	RT I 2002, 102, 600

Välja kuulutanud
Vabariigi President
10.12.2002 otsus nr 285

Raamatupidamise seadus

Vastu võetud 20.11.2002

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse eesmärk

Käesoleva seaduse eesmärk on õiguslike aluste loomine ning põhinõuete kehtestamine rahvusvaheliselt tunnustatud põhimõtetest lähtuva raamatupidamise ja finantsaruandluse korraldamiseks.

§ 2. Raamatupidamiskohustuslane

(1) Käesoleva seaduse kohaselt on kohustatud raamatupidamist ja finantsaruandlust korraldama kõik käesolevas paragrahvis nimetatud isikud (edaspidi *raamatupidamiskohustuslased*).

(2) Raamatupidamiskohustuslaseks on Eesti Vabariik ühe avalik-õigusliku juriidilise isikuna (edaspidi *riik*), kohaliku omavalitsuse üksus, iga Eestis registreeritud era- või avalik-õiguslik juriidiline isik, füüsilisest isikust ettevõtja ja Eestis registrisse kantud välismaa äriühingu filiaal (edaspidi *filiaal*).

(3) Riik korraldab oma raamatupidamist ja finantsaruandlust riigiraamatupidamiskohustuslaste kaudu.

(4) Riigiraamatupidamiskohustuslaseks on iga ministeerium ja maavalitsus, samuti Riigikantselei oma valitsemis- ja haldusala ulatuses ning põhiseaduslikud institutsioonid – Riigikogu, Vabariigi President, Riigikontroll, õiguskantsler ja Riigikohus.

(5) Riigiraamatupidamiskohustuslase suhtes kohaldatakse käesolevas seaduses raamatupidamiskohustuslase kohta sätestatud, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.

§ 3. Seaduses kasutatavad mõisted

Käesolevas seaduses kasutatakse mõisteid järgmises tähenduses:

- 1) vara – raamatupidamiskohustuslasele kuuluv rahaliselt hinnatav asi või õigus;
- 2) kohustus – raamatupidamiskohustuslasel lasuv rahaliselt hinnatav võlg;
- 3) omakapital (netovara) – raamatupidamiskohustuslase varade ja kohustuste vahe;
- 4) tulu – aruandeperioodi sissetulekud, millega kaasneb varade suurenemine või kohustuste vähenemine ja mis suurendavad raamatupidamiskohustuslase omakapitali, välja arvatud omanike tehtud sissemaksed omakapitali;
- 5) kulu – aruandeperioodi väljaminekud, millega kaasneb varade vähenemine või kohustuste suurenemine ja mis vähendavad raamatupidamiskohustuslase omakapitali, välja arvatud omanikele tehtud väljamaksed omakapitalist;
- 6) kasum (kahjum) – raamatupidamiskohustuslase aruandeperioodi tulude ja kulude vahe;
- 7) Eesti hea raamatupidamistava – rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele tuginev raamatupidamistava, mille põhinõuded kehtestatakse käesoleva seadusega ning mida täiendavad vastavalt käesoleva seaduse § 32 lõikele 1 väljaantavad Raamatupidamise Toimkonna juhendid (edaspidi ka *toimkonna juhendid*) ning riigi ja riigiraamatupidamiskohustuslaste puhul ka käesoleva seaduse § 36 lõike 1 alusel kehtestatud riigi raamatupidamise üldeeskirjas (edaspidi *üldeeskiri*) sätestatud nõuded;
- 8) rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtted – Euroopa Liidu raamatupidamise direktiivid, rahvusvahelised finantsaruandluse standardid ning avalik-õiguslike isikute puhul ka rahvusvahelised avaliku sektori raamatupidamise standardid;

9) rahvusvahelised finantsaruandluse standardid (IFRS – ingl *international financial reporting standards*) – Rahvusvahelise Raamatupidamise Standardite Nõukogu (IASB – ingl *International Accounting Standards Board*) poolt kinnitatud standardid ja interpretatsioonid (*SIC Interpretations*);

10) rahvusvahelised avaliku sektori raamatupidamise standardid (IPSAS – ingl *international public sector accounting standards*) – Rahvusvahelise Raamatupidajate Föderatsiooni (IFAC – ingl *International Federation of Accountants*) Avaliku Sektori Komitee (*Public Sector Committee*) poolt kinnitatud standardid;

11) tegevjuhtkond – raamatupidamiskohustuslase (välja arvatud füüsilisest isikust ettevõtja) igapäevast tegevust juhtima ja tehinguid tegema õigustatud isik või isikud (näiteks äriühingu juhatus);

12) kõrgem juhtorgan – seaduse, põhikirja või põhimääruse alusel moodustatud raamatupidamiskohustuslase organ, kes teostab vahetut järelevalvet tegevjuhtkonna üle (näiteks äriühingu nõukogu).

2. peatükk

RAAMATUPIDAMISE KORRALDAMINE

§ 4. Raamatupidamise korraldamise põhinõuded

Raamatupidamiskohustuslane on kohustatud:

- 1) korraldama raamatupidamist vastavalt ühele käesoleva seaduse §-s 17 nimetatud raamatupidamistavadest nii, et oleks tagatud aktuaalse, olulise, objektiivse ja võrreldava informatsiooni saamine raamatupidamiskohustuslase finantsseisundist, majandustulemusest ja rahavoogudest;
- 2) dokumenteerima kõiki oma majandustehinguid;
- 3) kirjendama algdokumentide või nende põhjal koostatud koonddokumentide alusel kõiki oma majandustehinguid raamatupidamisregistrites;
- 4) koostama ja esitama majandusaasta aruande ning muud finantsaruanded käesolevas seaduses ja teistes õigusaktides sätestatud korras;
- 5) säilitama raamatupidamise dokumente.

§ 5. Tekke- ja kassapõhine arvestus

(1) Kassapõhine arvestus on majandustehingute kajastamine vastavalt majandustehinguga seotud raha laekumisele või väljamaksmisele.

(2) Tekkepõhine arvestus on majandustehingute kajastamine vastavalt majandustehingu toimumisele, sõltumata sellest, kas sellega seotud raha on laekunud või välja makstud. Aruande koostamisel tehakse reguleerimis- ja lõpetamiskanded, mis võimaldavad määrata aruandeperioodi tulud ja kulud.

(3) Raamatupidamist peetakse tekkepõhiselt, kui käesolevast seadusest ei tulene teisiti.

§ 6. Majandustehingute dokumenteerimine ja kirjendamine

(1) Majandustehing käesoleva seaduse tähenduses on raamatupidamiskohustuslase tehtud tehing, kolmandate isikute vaheline tehing või raamatupidamiskohustuslast puudutav sündmus, mille tagajärjel muutub raamatupidamiskohustuslase vara, kohustuste või omakapitali koosseis.

(2) Raamatupidamiskohustuslane on kohustatud kõiki majandustehinguid dokumenteerima ning kirjendama raamatupidamisregistrites nende tehingute toimumise ajal või kui see ei ole võimalik, siis vahetult pärast seda.

(3) Majandustehinguid kirjendatakse kahekordse kirjendamise põhimõttel debiteeritavatel ja krediteeritavatel kontodel.

(4) Iga raamatupidamiskirjendi aluseks on majandustehingut tõendav algdokument või algdokumentide alusel koostatud koonddokument.

(5) Raamatupidamiskirjend peab sisaldama järgmisi andmeid:

- 1) majandustehingu kuupäev;
- 2) raamatupidamiskirjendi järjekorranumber;
- 3) debiteeritavad ja krediteeritavad kontod ja vastavad summad;
- 4) majandustehingu lühikirjeldus;
- 5) algdokumendi (koonddokumendi) nimetus ja number.

§ 7. Algdokument

(1) Raamatupidamise algdokument on majandustehingu toimumist kinnitav tõend, millel peavad olema järgmised andmed:

- 1) dokumendi nimetus ja number;
- 2) koostamise kuupäev;
- 3) tehingu majanduslik sisu;
- 4) tehingu arvnäitajad (kogus, hind, summa);
- 5) tehingu osapoolte nimed;
- 6) tehingu osapoolte asu- või elukoha aadressid;

7) majandustehingut kirjendavat raamatupidamiskohustuslast esindava isiku allkiri (allkirjad), mis kinnitab (kinnitavad) majandustehingu toimumist;

8) vastava raamatupidamiskirjendi järjekorranumber.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 6–8 sätestatud nõuet ei kohaldata algdokumentidele, kui nendes punktides nimetatud andmed on kajastatud vastavate algdokumentide alusel koostatud koonddokumendis.

(3) Aruande koostamisel tehtavate reguleerimiskannete algdokumendiks on raamatupidamisõiend. Raamatupidamisõiendil asendab käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 5 ja 6 nõutavaid rekvisiite algdokumendi koostaja nimi.

(4) Elektroonsel kujul säilitatavaid algdokumente peab olema võimalik kirjalikult taasesitada.

§ 8. Raamatupidamise kontoplaan

(1) Raamatupidamiskohustuslane koostab kontoplaani (kontode loetelu) majandustehingute ja reguleerimiskannete kirjendamiseks.

(2) Riigiraamatupidamiskohustuslane koostab kontoplaani, arvestades üldeeskirja nõudeid.

§ 9. Raamatupidamisregistrid

(1) Raamatupidamiskohustuslase raamatupidamisregistrid peavad võimaldama teha väljavõtet kirjendatud majandustehingutest kronoloogilises järjekorras (päevaraamat) ning kontode kaupa (pearaamat).

(2) Raamatupidamisregistreid võib vormistada ja säilitada:

1) käsitsi kirjutatud või trükitud dokumentidena;

2) kirjalikku taasesitamist võimaldaval infokandjal, kui on tagatud sellel säilitatava info autentsus.

§ 10. Parandused dokumentides ja registrites

(1) Raamatupidamise alg- ja koondokumentidel olevat informatsiooni ning raamatupidamiskirjendeid ei ole lubatud kustutada ega teha neis õienditeta parandusi. Ebakorrektned raamatupidamiskirjend parandatakse paranduskirjenditega, mis peab sisaldama viidet parandatava raamatupidamiskirjendi järjekorranumbrile. Kui parandus ei põhine algdokumendil, tuleb koostada parandust selgitav raamatupidamisõiend (parandusdokument).

(2) Parandusdokument peab lisaks käesoleva seaduse § 7 lõigetes 1 ja 3 sätestatud rekvisiitidele, mis peavad olema raamatupidamisõiendis, sisaldama paranduse sisu. Varasemat algdokumenti ja raamatupidamiskirjendit tuleb täiendada viitega hilisemale parandusdokumendile ja -kirjendile.

§ 11. Raamatupidamise sise-eeskiri

(1) Raamatupidamiskohustuslane on kohustatud koostama raamatupidamise sise-eeskirja, mis reguleerib majandustehingute dokumenteerimist ja kirjendamist, varade ja kohustuste inventeerimist, algdokumentide käivet ja säilitamist, raamatupidamisregistrite pidamist, kontoplaani, koodide ja lühendite kasutamist, vara põhi- ja käibevaraks liigitamise kriteeriume, arvutitarkvara kasutamist raamatupidamises ning aruannete koostamise korda.

(2) Riigiraamatupidamiskohustuslane koostab raamatupidamise sise-eeskirja, arvestades üldeeskirja nõudeid.

§ 12. Raamatupidamise dokumentide säilitamise kohustus

(1) Raamatupidamise algdokumente peab raamatupidamiskohustuslane säilitama seitse aastat, alates selle majandusaasta lõpust, mil algdokument raamatupidamises kajastati.

(2) Raamatupidamisregistreid, lepinguid, raamatupidamise aruandeid ja muid äridokumente, mis on vajalikud majandustehingute arusaadavaks kirjeldamiseks revideerimise käigus, peab raamatupidamiskohustuslane säilitama seitse aastat, alates vastava majandusaasta lõpust.

(3) Pikaajaliste kohustuste või õigustega seotud äridokumente tuleb säilitada seitse aastat pärast kehtimistähtaja möödumist.

(4) Raamatupidamise sise-eeskirja tuleb säilitada seitse aastat pärast selle muutmist või asendamist.

3. peatükk

MAJANDUSAASTA ARUANNE

§ 13. Majandusaasta

- (1) Majandusaasta pikkus on 12 kuud.
- (2) Raamatupidamiskohustuslase asutamisel, lõpetamisel, majandusaasta alguskuupäeva muutmisel või muul seadusega ettenähtud juhul võib majandusaasta olla lühem või pikem kui 12 kuud, kuid ei tohi ületada 18 kuud.
- (3) Majandusaastaks on kalendriaasta, kui raamatupidamiskohustuslase põhikirjas või muus raamatupidamiskohustuslase tegevust reguleerivas dokumendis ei ole sätestatud teisiti.
- (4) Riigi, samuti riigiraamatupidamiskohustuslase majandusaastaks on eelarveaasta.

§ 14. Majandusaasta aruande koostamine

- (1) Raamatupidamiskohustuslane on kohustatud lõppenud majandusaasta kohta koostama majandusaasta aruande, mis koosneb raamatupidamise aastaaruandest ja tegevusaruandest. Majandusaasta aruandele lisatakse audiitori järeldusotsus, kui audiitorkontroll on kohustuslik, ja äriühingute puhul majandusaasta kasumi jaotamise ettepanek.
- (2) Majandusaasta aruande koostamise ja esitamise käik hõlmab järgmisi tegevusi:
 - 1) raamatupidamise aastaaruande koostamine;
 - 2) tegevusaruande koostamine;
 - 3) audiitorkontroll;
 - 4) äriühingute puhul majandusaasta kasumi jaotamise ettepaneku koostamine;
 - 5) majandusaasta aruande esitamine kinnitamiseks.
- (3) Lisaks muudele seadustes sätestatud juhtudele on majandusaasta aruande audiitorkontroll kohustuslik raamatupidamiskohustuslasele, kellel vähemalt kaks järgmisest kolmest näitajast on aruandeaasta bilansipäeva seisuga suuremad kui: äriühingul müügitulu (netokäive) ja teistel raamatupidamiskohustuslastel tulu 6 miljonit krooni, bilansimaht 3 miljonit krooni ja töötajate arv 5.

§ 15. Raamatupidamise aastaaruanne

- (1) Raamatupidamise aastaaruande eesmärk on õigesti ja õiglaselt kajastada raamatupidamiskohustuslase finantsseisundit, majandustulemust ja rahavoogusid.
- (2) Raamatupidamise aastaaruanne koosneb põhiaruannetest (bilansist, kasumiaruandest, rahavoogude aruandest ja omakapitali muutuste aruandest) ning lisadest.
- (3) Raamatupidamise aastaaruande koostamise aluseks on raamatupidamisregistrites kirjendatud majandusaasta majandustehingud ja reguleerimiskanded. Aastaaruande koostamiseks inventeeritakse raamatupidamiskohustuslase varade ja kohustuste saldod, hinnatakse registrites kajastatud varade ja kohustuste väärtuse vastavust käesoleva seaduse §-des 16 ja 17 sätestatud arvestuspõhimõtetele, tehakse reguleerimis- ja lõpetamiskanded ning koostatakse põhiaruanded ja lisad.
- (4) Raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatavate arvestuspõhimõtete ja avalikustatava informatsiooni valikul lähtutakse käesoleva seaduse §-des 16 ja 17 sätestatud nõuetest.
- (5) Raamatupidamise aastaaruanne koostatakse eesti keeles ja Eestis ametlikult kehtiva vääringu järgi, märkides arvnäitajate puhul kasutatud täpsusastme (näiteks tuhandetes vääringühikutes).

§ 16. Raamatupidamise aastaaruande koostamise alusprintsüübid

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel tuleb lähtuda eelkõige järgmistest rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtete osaks olevatest alusprintsüüpidest:

- 1) majandusüksuse printsüüp – raamatupidamiskohustuslane arvestab oma vara, kohustusi ja majandustehinguid lahus tema omanike, kreditoride, töötajate, klientide ja teiste isikute varast, kohustustest ning majandustehingutest;
- 2) jätkuvuse printsüüp – raamatupidamise aruande koostamisel lähtutakse eeldusest, et raamatupidamiskohustuslane on jätkuvalt tegutsev ning tal ei ole tegevuse lõpetamise kavatsust ega vajadust. Juhul kui raamatupidamise aruanne ei ole koostatud jätkuvuse printsüübiga lähtudes, tuleb aruandes märkida rakendatud arvestusprintsüüp;
- 3) arusaadavuse printsüüp – raamatupidamise aruandes avalikustatav informatsioon peab olema esitatud nii, et see oleks ülevaatlik ja üheselt mõistetav aruande kasutajatele, kellel on aruandest arusaamiseks piisavad finantsalased teadmised;
- 4) olulisuse printsüüp – raamatupidamise aruandes peab kajastuma kogu oluline informatsioon, mis mõjutab raamatupidamiskohustuslase finantsseisundit, majandustulemust ja rahavoogusid. Oluline on selline aruandinformatsioon, mille avaldamata jätmise võib mõjutada aruande kasutajate poolt aruande põhjal tehtavaid majandusotsuseid. Väheolulisi objekte võib arvestada ja aruandes kajastada lihtsustatud viisil;

- 5) järjepidevuse ja võrreldavuse printsiip – raamatupidamise aruande koostamisel kasutatakse jätkuvalt varem kasutatud arvestuspõhimõtteid, aruandlusviise ja aruandeskeeme;
- 6) tulude ja kulude vastavuse printsiip – aruandeperioodi tuludest arvatakse maha nendesamade tulude tekkega seotud kulud. Väljaminekuid, millele vastavad tulud tekivad mingil muul perioodil, kajastatakse kuludena samal perioodil, mil tekivad nendega seotud tulud;
- 7) objektiivsuse printsiip – raamatupidamise aruandes esitatav informatsioon peab olema neutraalne ja usaldusväärne;
- 8) konservatiivsuse printsiip – raamatupidamise aruannet tuleb koostada ettevaatlikult ja kaalutletult, et vältida varade ja tulude ülehindamist või kohustuste ja kulude alahindamist. Samas ei ole aruandes õigustatud varade ja tulude sihilik alahindamine või kohustuste ja kulude sihilik ülehindamine ning aruande kasutajate eest varjatud reservide tekitamine;
- 9) avalikustamise printsiip – raamatupidamise aruandes esitatakse kogu informatsioon, mis võimaldab saada raamatupidamiskohustuslase finantsseisundist, majandustulemusest ja rahavoogudest õige ja õiglase ülevaate;
- 10) sisu ülimalikkuse printsiip – majandustehingute kajastamisel raamatupidamises ja raamatupidamise aruandes lähtutakse nende sisust ka siis, kui see ei ühti nende juriidilise vormiga.

§ 17. Rakendatav raamatupidamistava

(1) Raamatupidamises kasutatav arvestuspõhimõte ning informatsiooni esitusviis peavad olema kooskõlas käesolevas seaduses sätestatud nõuete ja alusprintsiipidega ning vähemalt ühega järgmisest kahest raamatupidamistavast:

- 1) Eesti hea raamatupidamistava;
- 2) rahvusvahelised finantsaruandluse standardid.

(2) Krediidiasutuse, finants- või segavaldusettevõtja või kindlustusandja ja äriühingu, kelle poolt emiteeritud aktsiad või muud väärtpaberid on noteeritud Eesti või Euroopa Liidu liikmesriigi väärtpaberibörsil, raamatupidamise aruande koostamisel kasutatav arvestuspõhimõte ning informatsiooni esitusviis peavad olema kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega.

(3) Eesti Panga raamatupidamise aruande koostamisel kasutatav arvestuspõhimõte ning informatsiooni esitusviisi määratakse Eesti Panga presidendi poolt kooskõlas Euroopa Keskpanga raamatupidamisjuhenditega, küsimustes aga, mida need ei reguleeri, ühega kahest käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud raamatupidamistavast.

§ 18. Bilanss ja kasumiaruanne

(1) Bilanss on raamatupidamisaruanne, mis kajastab teatud kuupäeva seisuga raamatupidamiskohustuslase finantsseisundit (vara, kohustusi ja omakapitali).

(2) Kasumiaruanne (tulude ja kulude aruanne) on raamatupidamisaruanne, mis kajastab raamatupidamiskohustuslase aruandeperioodi majandustulemust (tulusid, kulusid ja kasumit või kahjumit).

(3) Raamatupidamiskohustuslane peab oma raamatupidamise aastaaruandes jätkuvalt kasutama käesoleva seaduse lisas 1 toodud bilansiskeemi ja ühte lisas 2 toodud kasumiaruande skeemidest. Bilansi ja kasumiaruande skeemide kirjeid võib täiendavalt liigendada ning lisada uusi kirjeid, kui see suurendab aruande informatiivsust.

(4) Tegevusaladel, kus see on põhjendatud majandustegevuse iseloomu tõttu, võib raamatupidamiskohustuslane (sealhulgas krediidiasutused, kindlustusandjad, investeerimisühingud, fondivalitsejad, mittetulundusühingud, riik ja riigiraamatupidamiskohustuslased) kasutada käesoleva seaduse lisades toodutest erinevaid bilansi- ja kasumiaruande skeeme. Käesoleva seaduse lisades toodust erineva skeemi valikul tuleb lähtuda ühest käesoleva seaduse §-s 17 nimetatud raamatupidamistavast ning vastaval tegevusalal tegutsemist reguleerivate muude õigusaktide nõuetest.

§ 19. Rahavoogude aruanne

(1) Rahavoogude aruanne on raamatupidamisaruanne, mis kajastab raamatupidamiskohustuslase aruandeperioodi rahavoogusid (raha ja raha ekvivalentide laekumisi ning väljamakseid).

(2) Rahavoogude aruandes kajastatakse raamatupidamiskohustuslase aruandeperioodi laekumisi ja väljamakseid rühmitatuna vastavalt nende eesmärgile äritegevuse, investeerimistegevuse ja finantseerimistegevuse rahavoogudeks.

(3) Äritegevuse rahavoogude kajastamisel võib kasutada otsemeetodit, mille puhul esitatakse brutosummadena kõik põhilised laekumiste ja väljamaksete liigid, või kaudmeetodit, mille puhul aruandeperioodi kasumit korrigeeritakse mitterahaliste majandustehingute mõjuga, äritegevusega seotud varade ja kohustuste saldode muutusega ning investeerimis- või finantseerimistegevusest tulenevate rahavoogudega seotud tulude ja kuludega.

(4) Investeeringustegevusest ja finantseerimistegevusest tulenevaid rahavoogusid kajastatakse otsemeetodil.

§ 20. Omakapitali muutuste aruanne

(1) Omakapitali muutuste aruanne on raamatupidamisaruanne, mis kajastab aruandeperioodil toimunud muutusi raamatupidamiskohustuslase omakapitalis.

(2) Omakapitali muutuste aruandes kajastatakse aruandeperioodil toimunud muutusi raamatupidamiskohustuslase omakapitali kirjetes, tuues eraldi välja omanike poolt kapitali tehtud sissemaksed ja omanikele tehtud väljamaksed, aruandeperioodi kasumi või kahjumi, arvestuspõhimõtete muutuste mõju, reservide suurendamise ja vähendamise ning muud omakapitali kirjeid mõjutanud majandustehingud.

§ 21. Raamatupidamise aastaaruande lisad

(1) Raamatupidamise aastaaruande lisades on raamatupidamiskohustuslane kohustatud avalikustama:

- 1) millisest käesoleva seaduse §-s 17 sätestatud raamatupidamistavast lähtuvalt on raamatupidamise aastaaruanne koostatud;
- 2) aastaaruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtted;
- 3) selgitused põhiaruannete oluliste kirjete ning nende muutumise kohta aruandeperioodil;
- 4) muud olulised asjaolud õige ja õiglase ülevaate andmiseks raamatupidamiskohustuslase finantsseisundist, majandustulemusest ja rahavoogudest.

(2) Raamatupidamise aastaaruande lisad peavad vastama ühele käesoleva seaduse §-s 17 nimetatud raamatupidamistavale ja käesoleva seaduse lisas 3 sätestatule.

§ 22. Raamatupidamise aastaaruannete võrreldavus

(1) Raamatupidamise aastaaruandes esitatakse aruandeaasta ja sellele eelnenud majandusaasta võrreldavad arvnäitajad. Aruandeaasta nullväärtusega kirje esitatakse ainult siis, kui eelnenud majandusaastal oli sellel kirjel nullist erinev väärtus.

(2) Kui aruandeaasta ja eelnenud majandusaasta arvnäitajad ei ole võrreldavad kas aruannete esitusviisi või arvestuspõhimõtete muudatuste tõttu aruandeaastal, tuleb eelnenud majandusaasta võrreldavad arvnäitajad ümber arvutada, viies need vastavusse aruandeaastal kasutatud esitusviisi ja arvestuspõhimõttega. Võrreldavate arvnäitajate ümberarvutamise põhjused ja korrigeerimiste summad, võrreldes eelmise majandusaasta raamatupidamise aastaaruande arvnäitajatega, esitatakse aastaaruande lisas. Juhul kui võrreldavate arvnäitajate ümberarvutamine ei ole võimalik või otstarbekas, tuleb see asjaolu koos põhjendustega esitada raamatupidamise aastaaruande lisas.

§ 23. Tegevjuhtkonna deklaratsioon

(1) Raamatupidamise aastaaruandega koos esitatakse kirjalik deklaratsioon, mis on raamatupidamise aruande lahutamatu osa ja millele kirjutab koos kuupäeva märkimisega alla kogu raamatupidamiskohustuslase tegevjuhtkond, kes deklareerib oma vastutust raamatupidamise aastaaruande koostamise eest ja kinnitab, et:

- 1) raamatupidamise aastaaruande koostamisel rakendatud arvestuspõhimõtted on vastavuses ühega käesoleva seaduse §-s 17 nimetatud raamatupidamistavast;
- 2) raamatupidamise aastaaruanne kajastab õigesti ja õiglaselt raamatupidamiskohustuslase finantsseisundit, majandustulemust ja rahavoogusid;
- 3) raamatupidamiskohustuslane on jätkuvalt tegutsev.

(2) Juhul kui mõni käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud nõuetest ei ole täidetud, avalikustatakse see asjaolu deklaratsioonis ning kirjeldatakse põhjusi.

§ 24. Tegevusaruanne

(1) Tegevusaruandes antakse ülevaade raamatupidamiskohustuslase tegevusest ja asjaoludest, millel on määrav tähtsus raamatupidamiskohustuslase finantsseisundi ja majandustegevuse hindamisel, olulistest sündmustest majandusaastal ning eeldatavatest arengusuundadest järgmisel majandusaastal.

(2) Tegevusaruandes kirjeldatakse muu hulgas olulisi uurimis- ja arendustegevuse projekte ning nendega seotud väljaminekuid aruandeaastal ja järgmistel aastatel. Tegevusaruandes avalikustatakse tegevjuhtkonna ja kõrgema juhtorgani liikmete kõik raamatupidamiskohustuslaselt aruandeaastal saadud tasud ja soodustused, väljastatud garantiid ja potentsiaalsed kohustused, töötajate tasu üldsumma ja keskmine töötajate arv majandusaastal. Tegevusaruandes kirjeldatakse raamatupidamise aastaaruande koostamise perioodil toimunud olulisi sündmusi, mis ei kajastu raamatupidamise aastaaruandes, kuid mis oluliselt mõjutavad või võivad mõjutada järgmiste majandusaastate tulemusi.

(3) Juhul kui äriühingust raamatupidamiskohustuslane on majandusaasta kestel omandanud või tagatiseks võtnud oma osasid või aktsiaid, tuleb tegevusaruandes näidata majandusaasta kestel omandatud või tagatiseks võetud ja võõrandatud ning majandusaasta kestel omandatud või tagatiseks võetud ning võõrandamata aktsiate või osade arv, nimiväärtus ja osakaal osa- või aktsiakapitalis, aktsiate või osade eest makstud tasu ning nende omandamise või tagatiseks võtmise põhjus.

§ 25. Majandusaasta aruande allkirjad

Raamatupidamiskohustuslase majandusaasta aruandele kirjutavad koos kuupäeva märkimisega alla:

- 1) füüsilisest isikust ettevõtja;
- 2) raamatupidamiskohustuslase tegevjuhtkond ning kõrgema juhtorgani liikmed, kui see organ on olemas.

§ 26. Raamatupidamiskohustuslase alg- ja lõppbilanss

(1) Raamatupidamiskohustuslase asutamisel või raamatupidamise kohustuse tekkimisel koostab raamatupidamiskohustuslane algbilansi, kus kajastub tema vara, kohustuste ja omakapitali suurus enne majandustegevuse alustamist või enne raamatupidamise kohustuse tekkimist.

(2) Raamatupidamiskohustuslase lõpetamisel või raamatupidamise kohustuse lõppemisel koostab raamatupidamiskohustuslane lõppbilansi.

4. peatükk

KONSOLIDEERIMISGRUPI MAJANDUSAASTA ARUANNE

§ 27. Konsolideerimisgrupp ja selle üksused

(1) Konsolideeriv üksus on ematettevõtja või muu raamatupidamiskohustuslane, kellel on valitsev mõju teise raamatupidamiskohustuslase üle. Valitsev mõju võib muu hulgas tuleneda järgmistest asjaoludest:

- 1) suurem kui 50%-line osalus konsolideeritava üksuse hääleõiguses;
- 2) seadusest või lepingust tulenev otsene või kaudne õigus asutajaõigusi teostades või üldkoosoleku otsusega nimetada või tagasi kutsuda enamikku tegevjuhtkonnast või kõrgema juhtorgani liikmetest.

(2) Konsolideeritav üksus on tütarettevõtja või muu raamatupidamiskohustuslane, kelle üle teisel raamatupidamiskohustuslasel (konsolideerival üksusel) on valitsev mõju.

(3) Konsolideeriv üksus koos ühe või mitme konsolideeritava üksusega moodustavad konsolideerimisgrupi.

(4) Konsolideerimine on konsolideerimisgruppi kuuluvate raamatupidamiskohustuslaste aruannete ühendamine nii, nagu oleks tegemist ühe raamatupidamiskohustuslasega.

§ 28. Konsolideerimisgrupi majandusaasta aruanne

(1) Raamatupidamiskohustuslane, kes on konsolideeriv üksus, koostab lõppenud majandusaasta kohta käesoleva seaduse § 14 lõikes 1 nimetatud majandusaasta aruande konsolideerimisgrupi majandusaasta aruandena, mis koosneb konsolideerimisgrupi raamatupidamise aastaaruandest ja tegevusaruandest, millele lisatakse audiitori järeldusotsus, kui audiitorkontroll on kohustuslik, ning äriühingust konsolideeriva üksuse puhul kasumi jaotamise ettepanek.

(2) Konsolideerimisgrupi majandusaasta aruande ja selle osade suhtes kohaldatakse käesolevas seaduses ja äriühingute puhul äriseadustikus (RT I 1995, 26–28, 355; 1998, 91–93, 1500; 1999, 10, 155; 23, 355; 24, 360; 57, 596; 102, 907; 2000, 29, 172; 49, 303; 55, 365; 57, 373; 2001, 34, 185; 56, 332 ja 336; 89, 532; 93, 565; 2002, 3, 6; 35, 214; 53, 336; 61, 375; 63, 387 ja 388) majandusaasta aruande ja selle osade kohta sätestatud, kui käesolevas peatükis ei ole sätestatud teisiti.

(3) Konsolideerimisgrupi majandusaasta aruandele kirjutavad alla konsolideerivat üksust esindavad käesoleva seaduse §-s 25 nimetatud isikud.

§ 29. Erandid

(1) Konsolideerimisgrupi majandusaasta aruande koostamise kohustusest on vabastatud järgmised konsolideerivad üksused:

1) äriühing, kelle aktsiate või osadega esindatud häälest vähemalt 90% kuulub Eestis registreeritud konsolideerivale üksusele, kes on kohustatud koostama ning avalikustama konsolideerimisgrupi auditeeritud majandusaasta aruande;

2) äriühing, kelle aktsiate või osadega esindatud häälest vähemalt 90% kuulub Euroopa Liidu liikmesriigis registreeritud konsolideerivale üksusele, kes on asukohamaa seaduste kohaselt kohustatud koostama ning avalikustama konsolideerimisgrupi auditeeritud majandusaasta aruande;

3) konsolideeriv üksus, kelle vähemalt kaks järgmisest kolmest konsolideeritud näitajast aruandeaasta bilansipäeva seisuga on väiksemad kui: äriühingul müügitulu (netokäive) ja teistel raamatupidamiskohustuslastel tulu 95 miljonit krooni, bilansimaht 45 miljonit krooni ja töötajate arv 75;

4) konsolideeriv üksus, kelle konsolideeritavatest üksustest mitte ühegi bilansimaht ei ületa 1% konsolideeriva üksuse bilansimahust ja konsolideeritavate üksuste bilansimahud kokku ei ületa 5% konsolideeriva üksuse bilansimahust;

5) konsolideeriv üksus nende äriühingutest konsolideeritavate üksuste osas, kelle aktsiad või osad on omandatud kauplemiseks või edasimüümise eesmärgil lühiajalise perioodi jooksul;

6) konsolideeriv üksus, kes ei ole äriühing ja kes on samal ajal ise konsolideeritavaks üksuseks.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1 ja 2 sätestatud osaluse määramisel ei võeta arvesse neid aktsiaid või osi, mis kuuluvad asjaomase äriühingu tegevjuhtkonnale ja kõrgema juhtorgani liikmetele. Nimetatud punktide kohaselt vabastatakse konsolideerimisgrupi majandusaasta aruande koostamisest äriühing, kelle kõik ülejäänud aktsionärid või osanikud on selle heaks kiitnud.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 1 või 2 kohaselt konsolideerimisgrupi majandusaasta aruande koostamisest vabastatud äriühing peab oma majandusaasta aruandes avaldama konsolideerimisgrupi majandusaasta aruannet koostava konsolideeriva üksuse ärinime ja registrisse kantud asukoha.

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1–3 sätestatud erandid ei kehti konsolideeriva üksuse suhtes, kes on krediidiasutus, finants- või segavaldusettevõtja või kindlustusandja, samuti konsolideeriva üksuse suhtes, kelle emiteeritud aktsiad või muud väärtpaberid on noteeritud Eesti või Euroopa Liidu liikmesriigi väärtpaberibörsil.

§ 30. Konsolideerimisgrupi raamatupidamise aastaaruanne

(1) Konsolideerimisgrupi raamatupidamise aastaaruande eesmärk on õigesti ja õiglaselt kajastada konsolideerimisgrupi kui terviku finantsseisundit, majandustulemust ja rahavoogusid.

(2) Konsolideerimisgrupi raamatupidamise aastaaruanne koosneb konsolideeritud bilansist, kasumiaruandest, rahavoogude aruandest, omakapitali muutuste aruandest ja vastavatest lisadest, millega koos esitatakse konsolideeriva üksuse konsolideerimata raamatupidamise aastaaruanne ja tegevjuhtkonna deklaratsioon.

(3) Konsolideerimisgrupi raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatava arvestuspõhimõtte ja avalikustatava informatsiooni valikul lähtutakse käesoleva seaduse §-des 16 ja 17 sätestatud nõuetest.

§ 31. Konsolideerimisgrupi tegevusaruanne

(1) Konsolideerimisgrupi tegevusaruandes antakse ülevaade konsolideerimisgrupi tegevusest ja asjaoludest, millel on määrav tähtsus konsolideeriva üksuse ja konsolideerimisgrupi finantsseisundi ja tegevuse hindamisel, olulistest sündmustest majandusaastal ning eeldatavatest arengusuundadest järgmisel majandusaastal.

(2) Lisaks käesoleva seaduse §-s 24 sätestatud nõuete järgimisele näidatakse konsolideerimisgrupi tegevusaruandes ära:

1) konsolideerimisgrupi struktuur ning konsolideeriva üksuse otsene ja kaudne osalus konsolideeritavates üksustes. Kui konsolideeriv üksus otseselt või kaudselt ei oma hälteenamust konsolideeritavas üksuses, näidatakse ära valitseva mõju alus;

2) majandusaastal toimunud ja eeldatavad muudatused konsolideerimisgrupi koosseisus (näiteks kavandatav ühinemine, jagunemine, ümberkujundamine, osaluse omandamine või võõrandamine) või konsolideerimisgruppi kuuluva üksuse tegevusvaldkonnas;

3) olulised sündmused ja asjaolud, mis on mõjutanud või võivad mõjutada konsolideeriva üksuse ning konsolideerimisgrupi finantsseisundit või majandustulemusi majandusaastal või eelolevatel perioodidel;

4) konsolideeriva üksuse ning tema poolt konsolideeritava üksuse äritegevuse hooajalisus või majandustegevuse tsüklilisus;

5) muudatused konsolideeriva üksuse ja konsolideerimisgrupi investeerimis- ning finantseerimisstrateegias, finantseerimisstruktuuris, riskide maandamise poliitikas ja likviidsuses;

6) äriühingust konsolideeriva üksuse puhul konsolideerimisgrupi dividendipoliitika;

7) konsolideeriva üksuse ning konsolideerimisgrupi majandusarengut mõjutavad üldmajanduslikud ja äritegevusele spetsiifilised asjaolud või arengusuunad, mis on majandusaastal mõjutanud või võivad järgnevatel aastatel mõjutada konsolideeriva üksuse või konsolideerimisgrupi finantsseisundit või majandustulemust;

8) majandusaastal ja aruande koostamise perioodil ilmnenuv valuutakursside, intressimäärade ja börsikursside muutustega seonduvad riskid;

9) peamised finantssuhtarvud konsolideeriva üksuse majandusaasta ning sellele eelnenud majandusaasta kohta ning nende arvutamise meetodika.

5. peatükk RAAMATUPIDAMISALASE TÖÖ SUUNAMINE JA KORRALDAMINE

§ 32. Raamatupidamise Toimkond

(1) Vabariigi Valitsus moodustab Raamatupidamise Toimkonna (edaspidi *Toimkond*), mille ülesandeks on välja anda käesolevat seadust selgitavaid ja täpsustavaid raamatupidamisalaseid juhendeid ning suunata raamatupidamisalast tegevust.

(2) Toimkond on sõltumatu komisjon, mille töökorra (edaspidi *töökorra*) kinnitab Vabariigi Valitsus rahandusministri ettepanekul. Toimkonda teenindab Rahandusministeerium.

(3) Toimkonna esimehele ja liikmetele makstava tasu suuruse ja maksmise korra määrab rahandusminister.

(4) Rahandusministeerium, Vabariigi Valitsus ega muud valitsusasutused ei sekku Toimkonna poolt väljaantavate juhendite sisusse ega koostamise protsessi.

(5) Rahandusministril on õigus teha Toimkonnale kohustuslikke ettekirjutusi käesolevast seadusest ja töökorrast tulenevate kohustuste täitmiseks.

§ 33. Toimkonna liikmete nimetamine ja tagasikutsumine

(1) Toimkonna nimetab Vabariigi Valitsus rahandusministri ettepanekul seitsmeliikmelisena kolmeks aastaks raamatupidamise spetsialistidest, selle ala teadlastest ja praktikutest.

(2) Toimkonna liikme kutsub tagasi Vabariigi Valitsus rahandusministri ettepanekul.

(3) Toimkonna liige kutsutakse tagasi viivitamata, kui:

1) tema suhtes on jõustunud süüdimõistetav kohtuotsus kriminaalasjas;
2) on ilmnenud, et ta on jätnud oma kohustused olulisel määral täitmata, kahjustanud Toimkonna huve või on muul mõjuval põhjusel sobimatu Toimkonna liikme kohustusi täitma.

(4) Toimkonna liikme võib enne tema volituste lõppemist tagasi kutsuda, kui ta üle nelja kuu kestnud haiguse tõttu on võimetu oma kohustusi täitma.

(5) Toimkonna liikme tagasikutsumise, tagasiastumise või surma korral nimetatakse tema asemele uus liige, kelle volitused kestavad kuni Toimkonna volituste tähtaja lõpuni.

(6) Toimkonna liikmete nimetamise, tagasikutsumise ja tagasiastumise täpsem kord sätestatakse töökorras.

§ 34. Toimkonna juhendid

(1) Toimkonna juhendid lähtuvad rahvusvahelistest finantsaruandluse standarditest, kuid põhjendatud juhtudel võib juhendis ette näha erisusi rahvusvahelistest finantsaruandluse standarditest, nende lihtsustatud rakendamise või rakendamata jätmise kas kõigi või teatud liiki raamatupidamiskohustuslaste suhtes. Erisuste rakendamise korral tuleb vastavas juhendis erisusi kirjeldada ning põhjendada, miks need on vajalikud.

(2) Toimkonna juhendeid antakse välja käesoleva seaduse selgitamiseks ja täpsustamiseks. Juhendi vastuolu korral seadusega kohaldatakse seaduses sätestatut.

(3) Toimkonna juhendid peavad sisaldama viiteid vastavatele rahvusvahelistele finantsaruandluse standarditele, millest on lähtunud nende koostamisel.

(4) Toimkonna väljaantavad juhendid peavad olema Toimkonna veebilehel eelnõuna kättesaadavad avalikkusele ja avatud avalikuks aruteluks vähemalt kahe kuu vältel enne nende kinnitamist Toimkonna poolt.

(5) Toimkonna juhendid avaldatakse Riigi Teatajas.

6. peatükk RIIGI RAAMATUPIDAMISE KORRALDAMISE ERISUSED

§ 35. Riigi raamatupidamise ja aruandluse korraldamine

Riigi raamatupidamist ja finantsaruandlust vastavalt käesoleva seaduse § 2 lõikele 3 ning Eesti Vabariigi ees seisvate rahvusvaheliste raamatupidamis- ja finantsaruandluskohustuste täitmist korraldab Rahandusministeerium.

31.07.2023 09:55

Veaparandus. Parandatud ilmne ebatäpsus sõnas „käesoleva“ Riigi Teataja seaduse § 10 lõike 3 alusel.

§ 36. Riigi raamatupidamise üldeeskiri

(1) Riigi ja riigiraamatupidamiskohustuslaste raamatupidamise ja finantsaruandluse korraldamiseks kehtestab rahandusminister üldeeskirja, mis lähtub Eesti hea raamatupidamistava ja rahvusvaheliste avaliku sektori raamatupidamise standarditest ja on nendega kooskõlas ning mille kohane raamatupidamise ja finantsaruandluse korraldamine on riigiraamatupidamiskohustuslase ülesanne.

(2) Vaatamata eelmises lõikes sätestatule, võib üldeeskirjas põhjendatud juhtudel ette näha erisusi rahvusvahelistest avaliku sektori raamatupidamise standarditest või Toimkonna juhenditest, nende lihtsustatud rakendamise või rakendamata jätmise riigi kui terviku, kõikide või teatud riigi raamatupidamiskohustuslaste, kohaliku omavalitsuse üksuste ja avalik-õiguslike juriidiliste isikute suhtes. Erisuste rakendamise korral tuleb üldeeskirjas erisusi kirjeldada ning põhjendada, miks need on vajalikud.

(3) Üldeeskiri selgitab ja täpsustab Eesti hea raamatupidamistava nõudeid riigi ja riigiraamatupidamiskohustuslaste suhtes ning on riigi kui terviku raamatupidamise sise-eeskirjaks käesoleva seaduse § 11 mõistes. Üldeeskirja olemasolu ei vabasta riigiraamatupidamiskohustuslast kohustusest kehtestada oma sise-eeskiri.

(4) Üldeeskirjaga kehtestatakse Rahandusministeeriumi-poolseks riigi raamatupidamise ja finantsaruandluse korraldamiseks vajalik jooksva aruandluse kord riigiraamatupidamiskohustuslastele, kohaliku omavalitsuse üksustele, avalik-õiguslikele juriidilistele isikutele ja teistele raamatupidamiskohustuslastele, kes ei ole riigiraamatupidamiskohustuslased ega äriühingud, kuid kelle üle riigil on valitsev mõju.

§ 37. Riigi ja riigiraamatupidamiskohustuslase majandusaasta aruanne

(1) Riigiraamatupidamiskohustuslane koostab majandusaasta aruande vastavalt käesoleva seaduse ja üldeeskirja nõuetele. Rahandusministeerium koostab riigi majandusaasta koondaruande talle esitatud riigiraamatupidamiskohustuslaste majandusaasta aruannete alusel.

(2) Riigi majandusaasta aruande esitamise eesmärk on võimaldada Riigikogu-poolse kontrollifunktsiooni teostamist valitsuse suhtes, anda valitsusele võimalus selgitada tegevust aruandeaastal ning esitada Riigikogule vajalik informatsioon uute eelarveliste otsuste tegemiseks.

§ 38. Riigi ja riigiraamatupidamiskohustuslase raamatupidamise aastaaruanne

(1) Riigi raamatupidamise aastaaruanne sisaldab täiendava aruandena riigieelarve täitmise aruannet Riigikogu poolt aruandeaastaks vastuvõetud riigieelarve liigenduses.

(2) Riigiraamatupidamiskohustuslase raamatupidamise aastaaruanne sisaldab täiendava aruandena riigieelarve täitmise aruannet vastava valitsemis- või haldusala ulatuses.

§ 39. Riigiraamatupidamiskohustuslase tegevusaruanne

(1) Riigiraamatupidamiskohustuslase tegevusaruanne sisaldab täiendavalt:

- 1) ülevaadet riigieelarve seaduse (RT I 1999, 55, 584; 2002, 67, 405) alusel koostatud tegevuskavades fikseeritud riigiasutuste tegevuse tulemuslikkusest möödunud eelarveaastal, sealhulgas ülevaadet koos selgitustega kavandatud väljundite ja tulemusteni jõudmisest eelarveaastal ning väljundite kvaliteedi parandamisele ja organisatsiooni arendamisele suunatud peamiste tegevuste loetelu ja hinnangut neile;
- 2) hinnangut, kas ja kuidas võimaldab sisekontrollisüsteem tagada riigi raamatupidamiskohustuslase ette seatud eesmärkideni jõudmise majanduslikult kõige otstarbekamal moel;
- 3) ülevaadet riigiraamatupidamiskohustuslase tegevusest siseauditi korraldamisel;
- 4) ülevaadet riigiraamatupidamiskohustuslase valitsemis- või haldusalas või valitseva mõju all olevate äriühingute, avalik-õiguslike juriidiliste isikute, sihtasutuste, mittetulundusühingute ja muude isikute juhtimisest, nisse investeeritud ressurssidest ja nende tegevuse tulemuslikkusest.

(2) Riigiraamatupidamiskohustuslase poolt aruandele lisatav tegevjuhtkonna deklaratsioon ei pea sisaldama käesoleva seaduse § 23 lõike 1 punktis 3 ettenähtud kinnitust.

§ 40. Riik ja riigiraamatupidamiskohustuslane konsolideeriva üksusena

(1) Riigi aruandluse koostamisel käesoleva seaduse alusel on riik konsolideerivaks üksuseks ja riigiraamatupidamiskohustuslane konsolideeritavaks üksuseks.

(2) Kohaliku omavalitsuse üksuste, avalik-õiguslike juriidiliste isikute, samuti teiste raamatupidamiskohustuslaste, kelle üle riigil on valitsev või oluline mõju, netovara kajastatakse riigi või riigiraamatupidamiskohustuslase raamatupidamises kapitaliosaluse meetodil. Konsolideerimise täpsem kord sätestatakse üldeeskirjas.

7. peatükk MUUDE ISIKUTE RAAMATUPIDAMISE KORRALDAMISE ERISUSED

§ 41. Kohaliku omavalitsuse raamatupidamise aastaaruanne

Kohaliku omavalitsuse üksuse raamatupidamise aastaaruanne sisaldab täiendava aruandena vastava valla või linna eelarve täitmise aruannet.

§ 42. Erisused Eesti Panga raamatupidamisarvestuse ja -aruandluse korraldamisel

Eesti Pank ei ole kohustatud koostama käesoleva seaduse §-des 15 ja 19 sätestatud rahavoogude aruannet.

§ 43. Füüsilisest isikust ettevõtja raamatupidamise erisused

(1) Füüsilisest isikust ettevõtja võib pidada oma raamatupidamist kassapõhiselt.

(2) Füüsilisest isikust ettevõtja, kes peab kassapõhist raamatupidamist, lähtub üksnes käesoleva seaduse §-dest 1–3, 4 (välja arvatud punkt 4), 5, 6 (välja arvatud lõige 3), 7, 9, 10 ja 12 ning muudest Eesti hea raamatupidamistava nõuetest, mis reguleerivad kassapõhist raamatupidamist.

(3) Füüsilisest isikust ettevõtja, kes peab tekkepõhist raamatupidamist, lähtub käesolevast seadusest.

(4) Äriregistrisse kantud füüsilisest isikust ettevõtja koostab äriregistris registreerimise kuupäeva seisuga ettevõtte bilansi, milles kajastatakse ettevõtte tegevuseks määratud ettevõtja vara. Ettevõtte tegevuseks määratud vara hindamisel tuleb lähtuda heast raamatupidamistavast.

§ 44. Filiaali raamatupidamise erisused

Filiaal lähtub oma raamatupidamise korraldamisel käesoleva seaduse §-dest 1–12.

§ 45. Täiendavad nõuded avalikule ettevõtjale, eri- või ainuõigust omavale ettevõtjale ja üldist huvi pakkuvat teenust osutavale ettevõtjale

(1) Avalik ettevõtja, eri- või ainuõigust omav ettevõtja ja üldist huvi pakkuvat teenust osutav ettevõtja konkurentsiseaduse (RT I 2001, 56, 332; 93, 565; 2002, 61, 375; 63, 387; 82, 480; 87, 505) § 14 ja § 31 lõigete 3¹ ja 3² mõistes peab tagama rahandusministri määrusega kehtestatud ulatuses ja korras oma raamatupidamise läbipaistvuse ning riigi või kohaliku omavalitsuse üksuse poolt talle eraldatud vahendite ja nende kasutamise läbipaistvuse.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isikud on kohustatud rahandusministri nõudmisel esitama oma raamatupidamise ja selle korraldamise kohta andmeid, mis on vajalikud raamatupidamise läbipaistvuse hindamiseks.

(3) Avalik ettevõtja, kelle käibest vähemalt 50% moodustab tootmisalane tegevus, esitab pärast majandusaasta aruande kinnitamist selle hiljemalt ühe kuu jooksul rahandusministrile. Majandusaasta aruandega koos esitab ettevõtja rahandusministri kehtestatud aruande riigi või kohaliku omavalitsuse poolt ettevõtjale eraldatud vahendite ja nende kasutamise ning raamatupidamise läbipaistvuse kohta tegevusalade kaupa. Tootmisalaseks tegevuseks loetakse tegevust, mida käsitletakse «Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatori (EMTAK)» osas D «Töötlev tööstus».

(4) Käesoleva paragrahvi lõikeid 1–3 ei kohaldata:

1) avalikule ettevõtjale, eri- või ainuõigust omavale ettevõtjale ja üldist huvi pakkuvat teenust osutavale ettevõtjale, kelle käive aruandeaastal ja kahel sellele eelnenud majandusaastal on olnud väiksem kui 95 miljonit krooni, kui muudes seadustes ei ole sätestatud teisiti;

2) avalikule ettevõtjale, kelle käibest vähemalt 50% moodustab tootmisalane tegevus, kuid kelle käive aruandeaastal oli väiksem kui 500 miljonit krooni;

3) avalikust ettevõtjast krediidasutusele vahendite suhtes, mis on riigi või kohaliku omavalitsuse üksuse poolt sinna paigutatud turutingimustel.

8. peatükk SEADUSE RAKENDAMINE

§ 46. Äriseadustiku muutmine

Äriseadustikus (RT I 1995, 26–28, 355; 1998, 91–93, 1500; 1999, 10, 155; 23, 355; 24, 360; 57, 596; 102, 907; 2000, 29, 172; 49, 303; 55, 365; 57, 373; 2001, 34, 185; 56, 332 ja 336; 89, 532; 93, 565; 2002, 3, 6; 35, 214; 53, 336; 61, 375; 63, 387 ja 388) tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 97 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses: «(1¹) Juhul kui täisosanikuks on osühing, aktsiaselts, tulundusühistu või mittetulundusühing, esitatakse allkirjastatud majandusaasta aruande ärakiri koos audiitori järeldusotsusega, kui audiitorkontroll on kohustuslik, ja kasumi jaotamise ettepanekuga majandusaasta lõpule järgneva kuue kuu jooksul äriregistrile alaliseks säilitamiseks.»;

2) paragrahvi 179 lõike 2 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: «Juhatus esitab raamatupidamise aastaaruande ja tegevusaruande (majandusaasta aruanne) ning kasumijaotamise ettepaneku osanikele.»;

3) paragrahvi 179 lõike 4 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: «Juhatus esitab kinnitatud majandusaasta aruande koos kasumi jaotamise ettepaneku ja audiitori järeldusotsusega, kui auditeerimine on kohustuslik, äriregistrile mitte hiljem kui kuue kuu möödumisel majandusaasta lõpust.»;

4) paragrahvi 334 lõike 2 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: «Juhatus esitab kinnitatud majandusaasta aruande koos kasumi jaotamise ettepaneku ja audiitori järeldusotsusega äriregistrile mitte hiljem kui kuue kuu möödumisel majandusaasta lõpust.»;

5) paragrahvi 332 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: «(2) Juhatus esitab raamatupidamise aastaaruande ja tegevusaruande (majandusaasta aruanne), audiitori järeldusotsuse ja kasumi jaotamise ettepaneku üldkoosolekule.»;

6) paragrahvi 388 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: «(2) Välismaa äriühingu filiaali juhataja peab hiljemalt üks kuu pärast äriühingu majandusaasta aruande kinnitamist või seitse kuud pärast majandusaasta lõppu esitama filiaali asukoha äriregistrile äriühingu kontrollitud ja kinnitatud aastaaruande lihtärakirja. Nimetatud nõuet ei kohaldata Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi äriühingutele, kelle majandusaasta aruannet ei pea asukohariigi õigusaktide kohaselt avalikustama.»;

7) paragrahvi 388 täiendatakse lõikega 5 järgmises sõnastuses: «(5) Käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 3 nimetatud aruanded peavad olema koostatud kooskõlas raamatupidamise seaduse § 17 lõike 1 punktis 2 nimetatud raamatupidamistavaga. Seda nõuet ei kohaldata Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi või rahandusministri kinnitatud nimekirja arvatud muu riigi äriühingule, kelle asukohariigis rakendatav raamatupidamistava sarnaneb raamatupidamise seaduse § 17 lõikes 1 nimetatud ühe tavaga.»;

8) paragrahvi 500 täiendatakse lõikega 4 järgmises sõnastuses: «(4) Ümberkujundatava osauhinu osad tuleb enne äriregistrile käesoleva seadustiku §-s 485 nimetatud avalduse esitamist registreerida Eesti väärtpaberite keskreistris.»

§ 47. Investeeringufondide seaduse muutmise

Investeeringufondide seaduses (RT I 1997, 34, 535; 1998, 61, 979; 2000, 10, 55; 57, 373; 2001, 48, 268; 79, 480; 89, 532; 93, 565; 2002, 23, 131; 53, 336; 63, 387) tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 10 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: «(3) Rahandusminister võib kehtestada fondivalitseja usaldusvärsuse tagamise ning investorite huvide piisava kaitse eesmärgil täiendavaid nõudeid fondivalitseja:

1) oma- ja reservkapitali suurusele sõltuvalt fondivalitseja poolt valitsetavate fondide vara väärtusest;

2) omavahendite arutamisele ja suurusele, kui fondivalitseja osutab käesoleva seaduse § 3 lõikes 4 nimetatud investeeringutele.»;

2) paragrahvi 10 lõige 4 tunnistatakse kehtetuks;

3) paragrahvi 105 täiendatakse lõikega 6 järgmises sõnastuses: «(6) Käesolevas paragrahvis väärtpaberite kohta sätestatud ei kohaldata fondi osakutesse investeerimisele.»;

4) paragrahvi 108 lõikest 2 jäetakse välja sõnad «käesoleva seaduse paragrahvis 107 nimetatuna»;

5) paragrahvi 114 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: «(1) Fondi raamatupidamisarvestust ja -aruandlust korraldatakse, lähtudes raamatupidamise seadusest, kui käesolevast seadusest ei tulene teisiti.

Lepingulise fondi raamatupidamisarvestusele ja -aruandlusele ei kohaldata raamatupidamise seaduse §-s 14, § 15 lõikes 2, § 18 lõikes 3 ning §-des 25 ja 26 sätestatud.»;

6) paragrahvi 116 täiendatakse lõikega 9 järgmises sõnastuses: «(9) Fondivalitsejad on kohustatud kasutama nende tegevusala suhtes kehtestatud bilansi ja kasumiaruande skeeme. Fondivalitseja bilansi ja kasumiaruande skeemid, nõuded kirjete sisule ning aruannete koostamise meetoodika ja esitamise korra kehtestab rahandusminister.»;

7) paragrahv 148 tunnistatakse kehtetuks.

§ 48. Riigi Teataja seaduse muutmise

Riigi Teataja seaduses (RT I 1999, 10, 155; 2001, 24, 133; 93, 565; 2002, 44, 283) tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 2 täiendatakse punktiga 16² järgmises sõnastuses: «16²) Raamatupidamise Toimkonna juhendid.»;

2) paragrahvi 9 lõike 4 punkti 1 lõppu lisatakse sõnad «ning Raamatupidamise Toimkonna juhendid».

§ 49. Krediitiasutuste seaduse muutmise

Krediitiasutuste seaduse (RT I 1999, 23, 349; 2002, 17, 96; 21, 117; 23, 131; 53, 336; 63, 387) § 72¹ lõike 2 punktid 3 ja 4 tunnistatakse kehtetuks.

§ 50. Konkurentsiseaduse muutmise

Konkurentsiseaduses (RT I 2001, 56, 332; 93, 565; 2002, 61, 375; 63, 387; 82, 480; 87, 505) tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 30 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: «(1) Riigiabi on riigi või kohaliku omavalitsuse üksuse (edaspidi *riigiabi andja*) poolt või nende vahenditest otseselt või kaudselt ükskõik missugusel kujul antav soodustus, mis soosib mõnda ettevõtjat või soodustab mingite kaupade tootmist või müüki ning mis moonutab või võib moonutada konkurentsi kahjustades kaubandust Eesti ja Euroopa Liidu liikmesriikide või Eesti ja muude riikide vahel, kellega Eesti on sõlminud välislepingu, milles sisalduvad riigiabi käsitlevad sätted. Riigiabiks võib lugeda rahalist abi, maksuvõlgade tasumise ajatamist, võlgade kustutamist, laenu andmist soodsamatel tingimustel, kui tavaliselt teistele ettevõtjatele antakse, ja muus vormis antud abi.»;

2) paragrahvi 30 lõikes 4 asendatakse sõnad «käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud isiku» sõnadega «riigiabi andja»;

3) paragrahvi 31 lõiget 3 täiendatakse punktiga 5 järgmises sõnastuses:« 5) avalikule ettevõtjale või üldist huvi pakkuvat teenust osutavale ettevõtjale üldist huvi pakkuva teenuse osutamise eest.»;

4) paragrahvi 31 täiendatakse lõigetega 3¹ ja 3² järgmises sõnastuses:« (3¹) Avalikuks ettevõtjaks käesoleva seaduse tähenduses loetakse § 30 lõike 2 punktides 3–5 nimetatud isikuid ja muid isikuid, kelle üle riigil või kohaliku omavalitsuse üksusel on otseselt või kaudselt valitsev mõju omandiõiguse või finantsosaluse kaudu, isiku suhtes kehtivate õigusaktide alusel või muul viisil.

(3²) Üldist huvi pakkuvat teenust osutav ettevõtja on ettevõtja, kellele riik või kohaliku omavalitsuse üksus on teinud ülesandeks üldist huvi pakkuva teenuse osutamise, mida turg ei ole võimeline pakkuma ning mille pakkumist peab riik või kohalik omavalitsus vajalikuks. Üldist huvi pakkuv teenus määratletakse ning selle osutamise kohustus kehtestatakse õigusakti või lepinguga.»;

5) paragrahvi 49 lõike 1 esimeses lauses asendatakse sõna «vormi» sõnaga «vormid» ja viimases lauses sõnad «vähese tähtsusega riigiabi» sõnadega «vähese tähtsusega abi».

§ 51. Kogumispensionide seaduse muutmine

Kogumispensionide seaduses (RT I 2001, 79, 480; 2002, 23, 131; 44, 284) tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 10 lõike 1 punktid 1 ja 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:« 1) kontrollima Eesti väärtpaberite keskregistrist, kas käesoleva seaduse § 7 lõikes 1 nimetatud tasu saaja on kohustatud isik, ja pidama kohustatud isiku sellelt tasult kinni makse käesoleva seaduse §-s 8 nimetatud määras, arvestades käesoleva lõike punktis 2 sätestatud;

2) kontrollima Eesti väärtpaberite keskregistrist, kas sotsiaalmaksuseaduse § 2 lõike 1 punktides 4 ja 6 nimetatud tasu saaja on kohustatud isik, ja pidama kohustatud isiku sellelt tasult kinni makse, välja arvatud juhul, kui tasu saav isik on kantud äriregistrisse või registreeritud elu- või tegevuskohajärgses Maksuameti kohalikus asutuses füüsilisest isikust ettevõtjana ning tasu on saaja ettevõtlustuluks;»;

2) paragrahvi 38 lõiget 1 täiendatakse lausega järgmises sõnastuses:«Eelnimetatud piirangut ei kohaldata sellise kohustusliku pensionifondi osakute vahetamisel, mis oli isikule loosi teel määratud käesoleva seaduse § 16 lõike 2 kohaselt.»;

3) paragrahvi 77 lõike 2 punkt 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:« 2) kohustusliku pensionifondi valitsemise tegevusluba omav pensionifondivalitseja ei ole kuue kuu jooksul valitsenud käesoleva seaduse § 129 lõikes 4 sätestatud tingimustele vastavat kohustuslikku pensionifondi;»;

4) paragrahvi 129 täiendatakse lõikega 4 järgmises sõnastuses:« (4) Kohustusliku pensionifondi valitsemise tegevusluba omav pensionifondivalitseja on kohustatud valitsema vähemalt ühte kohustuslikku pensionifondi, mille tingimuste kohaselt võib pensionifondivalitseja sõlmida ainult investeerimisfondide seaduse §-s 108 nimetatud lepinguid ja investeerida pensionifondi vara üksnes:

1) väärtpaberituruseaduse § 2 lõike 1 punktides 2 ja 5 nimetatud väärtpaberitesse;

2) investeerimisfondide seaduse §-s 107 nimetatud tuletisväärtpaberitesse;

3) investeerimisfondide seaduse §-s 109 nimetatud hoistesse;

4) investeerimisfondidesse, mis võivad sõlmida üksnes investeerimisfondide seaduse §-s 108 nimetatud lepinguid või investeerida fondi vara üksnes käesoleva lõike punktides 1–3 nimetatud väärtpaberitesse või hoistesse.»;

5) paragrahvi 133 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:« (2) Pensionifondi vara võib investeerida üksnes Eestis, lepinguriigis või muus pensionifondi tingimustes sätestatud riigis registreeritud investeerimisfondi osakutesse või aktsiatesse. Kohustusliku pensionifondi vara võib investeerida investeerimisfondi osakutesse või aktsiatesse üksnes pensionifondi tingimustes sätestatud ulatuses, kusjuures nimetatud piirangud tuleb sätestada riikide kaupa, kus investeerimisfond on registreeritud.»;

6) paragrahvi 133 täiendatakse lõikega 6 järgmises sõnastuses:« (6) Osakuomanike huvide kaitseks võib rahandusminister kehtestada kohustusliku pensionifondi vara investeerimisfondide osakutesse investeerimise täiendavaid piiranguid.»;

7) paragrahvi 162 lõiget 6 täiendatakse lausega järgmises sõnastuses:«Esitatud valikuavaldust ei saa tagasi võtta.»;

8) paragrahvi 163 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:« (2) Kohustuslikku pensionifondi võib käesolevas seaduses sätestatud korras vahetada alates 2005. aasta 1. jaanuarist.»

§ 52. Väärtpaberituruseaduse muutmine

Väärtpaberituruseaduses (RT I 2001, 89, 532; 2002, 23, 131; 63, 387) tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 14 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:« (1) Käesoleva seaduse 3.–6. peatükis väärtpaberite kohta sätestatud kohaldatakse käesoleva seaduse § 2 lõike 1 punktides 1–3 nimetatud väärtpaberite ning nende hoidmistunnistustele, samuti § 2 lõike 1 punktis 5 nimetatud rahaturuinstrumentidele, mida ei ole emiteerinud krediidasutus.»;

2) paragrahvi 91 lõiked 1 ja 2 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:« (1) Investeerimisühing teavitab inspektiooni igast tehingust väärtpaberitega, mis on lubatud reguleeritud turul kauplemisele, kui need tehingud on tehtud seoses investeerimisteenuste osutamisega (edaspidi käesolevas peatükis *tehing*).

(2) Investeeringisühing teavitab inspeksiooni igast tehingust hiljemalt tehingu tegemisele järgneval tööpäeval teabekandjatel või üldkasutatava andmesidevõrgu kaudu.»;

3) paragrahvi 96 lõike 3 punkt 3 tunnistatakse kehtetuks;

4) seadust täiendatakse §-ga 94¹ järgmises sõnastuses: « § 94¹. **Neto-omavahendite minimaalsuurus**

(1) Investeeringisühingu netto-omavahendid peavad igal hetkel olema võrdsed või ületama järgmisi suursi:

1) käesoleva seaduse § 93 lõikes 1 sätestatud aktsiakapitali minimaalsuuruse;

2) 25 protsenti investeeringisühingu püsivatest üldkuludest.

(2) Inspeksiooni eelneva kirjaliku nõusoleku alusel võib püsivate üldkulude arvutamisel maha arvata ühekorreds mittepüsiva iseloomuga kulud.

(3) Püsivate üldkulude arvutamisel võetakse aluseks viimane aktsionäride üldkoosolekul kinnitatud majandusaasta aruanne.

(4) Inspeksioonil on õigus pärast majandusaasta aruande kinnitamist nõuda netto-omavahendite minimaalsuuruse arvutamisel aluseks võetud püsivate üldkulude suuruse korrigeerimist juhul, kui investeeringisühingu või investeeringisühingu konsolideerimisgrupi äritegevuses on toimunud olulisi muudatusi.

(5) Tegevust alustava või vähem kui aasta tegutsenud investeeringisühingu püsivate üldkulude katteks ettenähtud netto-omavahendite minimaalsuurus arvutatakse tema äriplaanis planeeritud püsivate üldkulude alusel.

(6) Inspeksioonil on õigus nõuda käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud äriplaani korrigeerimist, kui tema hinnangul ei vasta äriplan tegelikkusele ning selles planeeritud püsivate üldkulude alusel arvutatud netto-omavahendite minimaalsuurus ei vasta investeeringisühingu vajadustele.

(7) Investeeringisühingu netto-omavahendite, netto-omavahendite minimaalsuuruse ning püsivate üldkulude arvutamise juhendi ja netto-omavahendite aruandluse korra kehtestab rahandusminister oma määrusega.»;

5) paragrahvi 97 lõike 2 punktid 3 ja 4 tunnistatakse kehtetuks;

6) paragrahvi 97 lõike 2 punkt 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: « 6) lepingus on sätestatud investeeringisühingu õigus intressi maksmine edasi lükata, kui pärast vastavate summade maksmist ei ole investeeringisühingu omavahendid piisavad käesoleva seaduse §-s 94 nimetatud usaldatavusnormatiivide täitmiseks.»;

7) paragrahvi 106 lõike 1 punkt 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: « 3) investeeringisühing ei pea kinni käesoleva seaduse § 105 lõigetes 2, 4 ja 5 sätestatud piirangutest või ei täida käesoleva seaduse § 98 lõikes 3, § 103 lõikes 2 või § 104 lõikes 2 sätestatud usaldatavusnormatiivi.»;

8) paragrahvi 138 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: « (1) Korraldaja registreerib iga päev kronoloogiliselt kõik turul tehtud tehingud.»;

9) paragrahvi 157 lõikes 4 asendatakse sõna «inspeksioon» sõnadega «börsikorraldaja noteerimist otsustav organ»;

10) paragrahv 237¹² muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: « § 237¹². Reguleeritud turul tehtud tehingute registreerimise kohustuse rikkumise eest reguleeritud turu korraldaja poolt – karistatakse rahatrahviga kuni 50 000 krooni.»;

11) paragrahvi 265 täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses: « (3) Käesoleva seaduse §-s 91 sätestatud teavitamiskohustust kohaldatakse investeeringisühingutele alates 2004. aasta 1. jaanuarist.»

§ 53. Tulundusühistuseaduse muutmise

Tulundusühistuseaduses (RT I 2002, 3, 6) tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 72 lõike 2 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: « (2) Juhatus esitab raamatupidamise aastaaruande ja tegevusaruande (majandusaasta aruande) ning kasumi jaotamise ettepaneku üldkoosolekule.»;

2) paragrahvi 72 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: « (3) Juhatus esitab kinnitatud majandusaasta aruande koos kasumi jaotamise ettepanekuga äriregistrile mitte hiljem kui kuue kuu möödumisel majandusaasta lõpust.»

§ 54. Tagatisfondi seaduse muutmise

Tagatisfondi seaduses (RT I 2002, 23, 131; 57, 357) tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 27 lõike 1 esimest lauset täiendatakse pärast sõnu «kohaselt tagatud» sõnaga «samasuguses»;

2) paragrahvi 43 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: « (1) Investeeringisasutus käesoleva seaduse tähenduses on:

1) investeeringisühing väärtpaberituru seaduse (RT I 2001, 89, 532; 2002, 23, 131; 63, 387) tähenduses;

2) krediidasutus;

3) fondivalitseja.»;

3) paragrahvi 54 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: « (2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud investeeringute mahud ning raha ja väärtpaberite väärtus arvutatakse rahandusministri kehtestatud korra kohaselt.»;

4) paragrahvi 88 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: « (3) Fondi majandusaasta aruande sisu ja koostamise korra kehtestab rahandusminister.»

§ 55. Kindlustustegevuse seaduse muutmine

Kindlustustegevuse seaduses (RT I 2000, 53, 343; 2001, 43, 238; 48, 268; 59, 359; 87, 529; 93, 565; 2002, 35, 215; 63, 387) tehakse järgmised muudatused:

- 1) paragrahvi 6 lõige 3 tunnistatakse kehtetuks;
- 2) paragrahvi 6 lõikest 4 jäetakse välja teine lause;
- 3) paragrahvi 34 lõikes 2 asendatakse sõnad «raamatupidamise seaduse (RT I 1994, 48, 790; 1995, 26–28, 355; 92, 1604; 1996, 40, 773; 42, 811; 49, 953; 1998, 59, 941; 1999, 55, 584; 101, 903) § 28 lõike 2 kohaselt kajastatud osaluse bilansiline maksumus ületab selle soetusmaksumuse» sõnadega «pikaajalise finantsinvesteeringuna ja kapitaliosaluse meetodil kajastatud tütar- või sidusettevõtja bilansiline maksumus ületab selle soetusmaksumuse».

§ 56. Notariaadiseaduse muutmine

Notariaadiseaduse (RT I 2000, 104, 684; 2001, 93, 565; 2002, 57, 357; 61, 375; 64, 390) § 13 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(5) Notarit käsitatakse raamatupidamise ja maksustamise alal füüsilisest isikust ettevõtjana. Notar on käibemaksukohustuslane. Ühist bürood pidavatel notaritel võib olla ühine raamatupidamine.»

§ 57. Kohtutäituri seaduse muutmine

Kohtutäituri seaduse (RT I 2001, 16, 69; 2002, 61, 375) § 4 lõige 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(6) Kohtutäiturit käsitatakse raamatupidamise alal füüsilisest isikust ettevõtjana. Ühist bürood pidavatel kohtutäitritel võib olla ühine raamatupidamine.»

§ 58. Vandetõlgi seaduse muutmine

Vandetõlgi seaduse (RT I 2001, 16, 70; 2002, 61, 375) § 9 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(3) Vandetõlki käsitatakse raamatupidamise ja maksustamise alal füüsilisest isikust ettevõtjana. Ühist bürood pidavatel vandetõlkitel võib olla ühine raamatupidamine.»

§ 59. Seaduse kohaldamine Eesti Pangale

Käesoleva seaduse § 17 lõiget 3 kohaldatakse aruandeperioodide kohta, mis lõpevad hiljemalt 2005. aasta 31. detsembril, Eesti Panga presidendi kehtestatud ulatuses.»

§ 60. Varasema õigusakti kehtetuks tunnistamine

Raamatupidamise seadus (RT I 1994, 48, 790; 1995, 26–28, 355; 92, 1604; 1996, 40, 773; 42, 811; 49, 953; 1998, 59, 941; 1999, 55, 584; 101, 903; 2001, 87, 527; 2002, 23, 131; 53, 336; 57, 355) tunnistatakse kehtetuks.

§ 61. Raamatupidamise Toimkonna liikmete volituste jätkumine

Käesoleva seaduse § 60 alusel kehtetuks tunnistatud raamatupidamise seaduse alusel nimetatud Eesti Vabariigi Raamatupidamise Toimkonna esimehe ja liikmete volitused kehtivad kuni volituste tähtaja lõpuni.

§ 62. Seaduse jõustumine

(1) Käesolev seadus jõustub 2003. aasta 1. jaanuaril, kehtides majandusaasta aruannete suhtes aruandeperioodide kohta, mis algavad 1. jaanuaril 2003 või hiljem, ja riigi, riigiraamatupidamiskohustuslase, kohaliku omavalitsuse üksuse ja avalik-õigusliku juriidilise isiku puhul aruandeperioodide kohta, mis algavad 1. jaanuaril 2004 või hiljem. Majandusaasta aruanded varasemate aruandeperioodide kohta koostatakse, lähtudes raamatupidamise seadusest, mis kehtis enne käesoleva seaduse jõustumist.

(2) Käesoleva seaduse § 17 lõige 2 jõustub 2005. aasta 1. jaanuaril, kehtides majandusaasta aruannete suhtes aruandeperioodide kohta, mis algavad 1. jaanuaril 2005 või hiljem.

(3) Käesoleva seaduse § 46 punkt 8, § 47 punktid 1–4, 6 ja 7, §-d 49–52, § 54 ning § 55 punktid 1 ja 2 jõustuvad kümnendal päeval pärast seaduse avaldamist Riigi Teatajas.

Riigikogu aseesimees Peeter KREITZBERG

Lisa 1

BILANSISKEEM

Bilansikirjete alaliigendusi võib bilansi asemel esitada lisades. Lähtudes olulisuse printsiibist, võib ebaolulisi bilansikirjeid avaldada summeeritult. Bilansikirjete nimetusi võib täpsustada, samuti võib lisada täiendavaid kirjeid või kirjete alaliigendusi, kui see tuleb kasuks bilansi informatiivsusele ja loetavusele.

Aktiva (varad)

Käibevara

Raha ja pangakontod
Aktsiad ja muud väärtpaberid
Nõuded ostjate vastu
Ostjate tasumata summad
Ebatõenäoliselt laekuvad summad (miinus)
Kokku
Muud nõuded
Nõuded ematettevõtja ja teiste konsolideerimisgrupi ettevõtjate vastu
Nõuded sidusettevõtjate vastu
Nõuded aktsionäride vastu
Muud lühiajalised nõuded
Kokku
Viitlaekumised (aruandeperioodi laekumata tulud)
Intressid
Dividendid
Muud viitlaekumised
Kokku
Ettemaksed
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded
Tulevaste perioodide kulud
Kokku
Varud
Tooraine ja materjal
Lõpetamata toodang
Valmistoodang
Müügiks ostetud kaubad
Ettemaksed tarnijatele
Kokku

Käibevara kokku

Põhivara

Pikaajalised finantsinvesteeringud
Tütarettevõtjate aktsiad või osad
Pikaajalised nõuded ematettevõtja ja teiste konsolideerimisgrupi ettevõtjate vastu
Sidusettevõtjate aktsiad või osad
Pikaajalised nõuded sidusettevõtjate vastu
Muud aktsiad ja väärtpaberid
Muud pikaajalised nõuded
Kokku
Kinnisvarainvesteeringud
Materiaalne põhivara
Maa ja ehitised (soetusmaksumuses)
Masinad ja seadmed (soetusmaksumuses)
Muu materiaalne põhivara (soetusmaksumuses)
Põhivara akumulieritud kulum (miinus)
Lõpetamata ehitised
Ettemaksed materiaalse põhivara eest
Kokku
Immateriaalne põhivara
Arenguväljaminekud
Patendid, litsentsid, kaubamärgid ja muu immateriaalne põhivara
Firmaväärtus
Ettemaksed immateriaalse põhivara eest
Kokku

Põhivara kokku

Aktiva (varad) kokku

Passiva (kohustused ja omakapital)

Kohustused

Lühiajalised kohustused

Võlakohustused
Lühiajalised laenud ja võlakirjad
Pikaajaliste võlakohustuste tagasimaksed järgmisel perioodil
Konverteeritavad võlakohustused
Kokku
Ostjate ettemaksed kaupade ja teenuste eest
Võlad tarnijatele
Muud lühiajalised võlad
Võlad ematettevõtjale ja teistele konsolideerimisgrupi ettevõtjatele

Võlad sidusettevõtjatele
Muud
Kokku
Maksuvõlad
Viitvõlad (aruandeperioodil tegemata väljamaksed)
Võlad töövõtjatele
Dividendivõlad
Intressivõlad
Muud
Kokku
Lühiajalised eraldised
Muud tulevaste perioodide ettemakstud tulud
Lühiajalised kohustused kokku
Pikaajalised kohustused
Pikaajalised võlakohustused
Laenu, võlakirjad ja kapitalirendi kohustused
Konverteeritavad võlakohustused
Kokku
Muud pikaajalised võlad
Võlad emaettevõtjale ja teistele konsolideerimisgrupi ettevõtjatele
Võlad sidusettevõtjatele
Muud
Kokku
Pikaajalised eraldised
Pensionieraldised
Muud eraldised
Kokku
Pikaajalised kohustused kokku
Kohustused kokku
Omakapital
Aktsiakapital või osakapital nimiväärtuses¹
Ülekurss
Oma osad või aktsiad (miinus)
Reservid
Kohustuslik reservkapital
Muud reservid
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum)
Aruandeaasta kasum (kahjum)
Omakapital kokku
Passiva (kohustused ja omakapital) kokku

¹ Raamatupidamiskohustuslane, kellel puudub aktsia- või osakapital, asendab selle analoogilise omakapitali kategooriat iseloomustava kirjega.

Lisa 2

KASUMIARUANDE SKEEMID

Skeem 1

Kasumiaruande kirjete alaliigendusi võib kasumiaruande asemel esitada lisades. Kasumiaruande kirjete nimetusi võib täpsustada, samuti võib lisada täiendavaid kirjeid või kirjete alaliigendusi, kui see tuleb kasuks kasumiaruande informatiivsusele ja loetavusele.

Müügitulu

Muud äritulud

Valmis- ja lõpetamata toodangu varude jääkide muutus

Kapitaliseeritud väljaminekud oma tarbeks põhivara valmistamisel

Kaubad, toore, materjal ja teenused

Muud tegevuskulud

Tööjõukulud

a) palgakulu

b) sotsiaalmaksud

c) pensionikulu

Põhivara kulum ja väärtuse langus

Muud ärikulud

Ärikasum (-kahjum)

Finantstulud ja -kulud

a) finantstulud ja -kulud tütarettevõtjate aktsiatelt ja osadelt

b) finantstulud ja -kulud sidusettevõtjate aktsiatelt ja osadelt

c) finantstulud ja -kulud muudelt pikaajalistelt finantsinvesteeringutelt

d) intressikulud

e) kasum (kahjum) valuutakursi muutustest

f) muud finantstulud ja -kulud

Kokku finantstulud ja -kulud

Kasum (kahjum) majandustegevusest

Erakorralised tulud

Erakorralised kulud

Kasum (kahjum) enne tulumaksustamist

Tulumaks

Aruandeaasta puhaskasum (-kahjum)

Skeem 2

Müügitulu

Müüdnud toodangu (kaupade, teenuste) kulu

Brutokasum (-kahjum)

Turustuskulud

Üldhalduskulud

Muud äritulud

Muud ärikulud

Ärikasum (-kahjum)

Finantstulud ja -kulud

a) finantstulud ja -kulud tütarettevõtjate aktsiatelt ja osadelt

b) finantstulud ja -kulud sidusettevõtjate aktsiatelt ja osadelt

c) finantstulud ja -kulud muudelt pikaajalistelt finantsinvesteeringutelt

d) intressikulud

e) kasum (kahjum) valuutakursi muutustest

f) muud finantstulud ja -kulud

Kokku finantstulud ja -kulud

Kasum (kahjum) majandustegevusest

Erakorralised tulud

Erakorralised kulud

Kasum (kahjum) enne maksustamist

Tulumaks

Aruandeaasta puhaskasum (-kahjum)

Lisa 3

AASTAARUANDE LISAD

Lisades kirjeldatakse aruande koostamisel kasutatud arvestusprintsiipe ning avalikustatakse muu informatsioon, mis on vajalik õige ja õiglase ülevaate andmiseks raamatupidamiskohustuslase finantsseisundist, majandustulemusest ja rahavoogudest.

Käesoleva seadusega kooskõlas koostatud raamatupidamise aastaaruande lisad peavad sisaldama vähemalt alljärgnevat informatsiooni:

(1) Vastavalt käesoleva seaduse §-le 17 põhimõtted, millest lähtuvalt on raamatupidamise aastaaruanne koostatud.

(2) Kasutatud arvestuspõhimõtete kirjeldus. Juhul kui arvestus- või esitusmeetodeid on muudetud, võrreldes eelmise aruandeperioodiga, tuleb avaldada muutuse sisu, põhjus ning mõju aruandes esitatud arvnaõtjatele.

(3) Oluliste bilansikirjete analüüs, sealhulgas:

1) aktsiate, võlakirjade ja muude väärtpaberite analüüs rühmade kaupa perioodi alguses ja lõpus;

2) varude kirjeldus rühmade kaupa ning olulised varude allahindluse summad;

3) kinnisvarainvesteeringute, materiaalse ja immateriaalse põhivara muutused rühmade kaupa (soetusmaksumus, akumulieeritud kulum ning jääkväärtus perioodi alguses ja lõpus; perioodi jooksul soetatud ja müüdnud põhivara; põhivara alla- ja üleshindlused; perioodi kulum ja muud muutused; kapitalirendi tingimustel soetatud põhivara);

4) individuaalselt oluliste laenu-, kapitalirendi- ja muude nõuete ning kohustuste kirjeldus (maksetähtajad, intressimäärad, alusvaluutad, muud olulised tingimused);

5) tütar- ja sidusettevõtjate loetelu, osalus nende omakapitalis ja aruandeperioodi jooksul soetatud ja võõrandatud osalused;

6) maksukohustuste ja -nõuete analüüs maksuliikide kaupa;

7) oluliste eraldiste kirjeldus ja tõenäoline realiseerumise tähtaeg.

(4) Kasumiaruande oluliste kirjete analüüs, sealhulgas:

– müügitulu tegevusalade ja geograafiliste piirkondade kaupa;

– allahindlused, eraldised ja muud jooksva äritegevusega otseselt mitteseotud või harva esinevad tulud ja kulud;

(5) Rahavoogude aruande oluliste kirjete selgitus.

(6) Omakapital – emiteeritud ja märgitud aktsiate või osade arv ja nominaalväärtus perioodi alguses ja lõpus (eri aktsialiikide kaupa); perioodi jooksul emiteeritud aktsiate ja osade arv, nominaalväärtus ja emiteerimisel saadud tasu; perioodi jooksul tagasi ostetud, müüdnud ja tühistatud aktsiate ja osade arv ning bilansiline väärtus; üldkoosoleku poolt kinnitatud dividendid ja muud muutused omakapitalis, juhul kui neid ei ole kirjeldatud omakapitali muutuste aruandes.

(7) Muu oluline informatsioon, sealhulgas:

- panditud vara kirjeldus ja bilansiline väärtus;
- antud lubadused, garantiid ja potentsiaalsed kohustused ning nende realiseerumise tõenäosus;
- tehingud tegevjuhtkonna ja kõrgema juhtorgani liikmetega ning teiste seotud osapooltega (osapoolte kirjeldus, tehingute maht ja saldod bilansikuupäeva seisuga);
- ülevaade aruandeaastal riigi- või kohaliku omavalitsuse eelarvest otseselt või kaudselt raamatupidamiskohustuslasele eraldatud vahendite ja nende kasutamise, samuti saadud riigiabi kohta (nõuet ei kohaldata tavapärasel turutingimustel toimuvatele majandustehingutele ning riigiraamatupidamiskohustuslastele);
- olulised sündmused pärast bilansipäeva.